1. Mõisa nimi: M o r n a m õ i s

2. Mõisa liik: peamõis

3. Aadress: Viljandi raj., Polli k/n.

4. Valdaja, kasutaja: Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse TUI Polli Katsebaas.

5. Kaitse alla võetavad hooned:

a) ettepanekud:

peahoone, ait, ait-kuivati-kelder, moonakate majad, park

b) põhjendused:

Väike, kuid hooneterohke ning hästi säilinud ansambel. Peahoone asetseb ringikujulise muruväljaku lääneserval. Väljaku tagaservaks on ainulaadne elupuudest tihe "sein". Elupuid on mitmeid liike, mis võimaldavad luua pügatavaid munajaid vorme, püramiidseid ridu ja rohelist lausseina. Esiväljaku eraldavad ümbritsevast maastikust ulatuslikud ning kõrged hekid. Üle heki paistavad fooni loovad pärnad, vahtrad ja nulud. Kulissidena paigutatud haljastus jätab avatuks peahoone esifassaadi.

Mõisamaja on väike, traditsioonilistes proportsioonides kivihoone. Ehitist katab kõrge täiskelpkatus, esifassaadi ilmestavad veidi kaarja kujuga aknad. Peasissepääs ning viimase ees olev lahtine veranda asub fassaadi keskosas. Interjöörid on kujundatud tagasihoidlikult, ainsa sisekujundusliku elemendina väärib tähelepanu vestibüüli laes asuv metallrosett.

Öelduga võib hoone dateerida 19.sajandi teise poolde. Varasem ehitustraditsioon (hoone mahuline lahendus, proportsioonid) ühendub siin hilisemate ehituspõhimõtetega. Niisugune 18.sajandi ehituslaadist tuleneva sporaadiline edasikandumine 19.sajandisse on meie mõisaarhitektuuris küll tuntud, siiski vähe valgustatud

faktiks. Morna puhul väärib nimetatu fikseerimist ning täiendavat uurimist. Tehniliselt on hoone heas seisukorras.

Enamus kõrvalhoonetest reastub mõisasse saabuva sissesõidutee äärde. Kaaristuga aidad ja moonakatemajad on lihtsad poolkelpkatusega kaetud maakivihooned. Laskuval mäerinnakul moodustavad nad aga nauditava ühtlaselt kujundatud ansambli.

Üldilme nimetatud hoonetest on "mõisapärane", puuduvad pilku häirivad ümber- ja juurdeehitused. Hooned on hooldatud ning heas korras.

Kokkuvõttes mõjub Morna kompaktse ning hooldatud mõisaansamblina. Säilinud on mõisaaegne teedevõrk, asulastruktuur ning ansambli põhielementide sobivast koosmõjust tulenev mälestisele kui tervikule omane atmosfäär.

c) fotod:

1. Peahoone. Vaade esifassaadile.
2. Metallist rosett vestibüüli laes.
3. Aidahoone.
4. Tööliste majad.

Koostajad:

KRPI peaspetsialist mõisaarhitektuuri alal	J.Maiste
VAMKI juhtiv inspektor	K.Tilk

1

2

3

4